

**Suomen Olympiakomitea ry
Huippu-urheiluyksikkö**

**Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ammatillisen koulutuksen osasto
ylitarkastaja Tarja Koskimäki**

Asia: Suomen Olympiakomitea ry:n lausunto urheilijoiden ammatillisen koulutuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista

Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö johtaa ja koordinoi suomalaista huippu-urheiluverkostoa. Toimintatavassa keskeistä on urheilijalähtöisyys, yhteistyö ja osaamisen jakaminen.

Suomalaisen urheilun kolme strategista valintaa ovat kansainvälinen menestys, korkeatasoinen osaaminen ja arvostettu urheilu. Näiden valintojen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii systemaattista yhteistyötä myös koulutus- ja urheilutoimijoiden välillä.

Urheilijan kaksoisura-ajattelu on yksi suomalaisen urheilun keskeisiä arvovalintoja. Suomalainen urheilu pyrkii mahdollistamaan urheilijoille opintomahdollisuudet aina perusasteelta korkea-asteelle sekä tukemaan myös urheilijan urasiirtymää urheilu-uralta siviiliuralle. Urheilijoiden kaksoisurien turvaamiseen viittaa myös EU Guidelines on Dual Career of Athletes (2012) – ohjeistus Euroopan Unionin jäsenmaille urheilijoiden kaksoisurien turvaamiseksi.

Toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmä on vahva perusta suomalaiselle kaksoisura-ajattelulle ja se on integroitunut kiinteäksi osaksi valtakunnallista urheilujärjestelmäämme. Urheilijan kannalta katsottuna urheilun erityinen koulutustehtävä on merkittävä. Ilman valtakunnallista toisen asteen urheiluoppilaitosverkkoa nuoret urheilijat eivät pystyisi yhdistämään tavoitteellista opiskelua ja kansainväliseen huippu-urheiluun tähtäävää systemaattista harjoittelua. Urheilun lajiliitot ja urheiluseurat arvostavat suuresti urheiluoppilaitosjärjestelmää, josta yhtenä osoituksena on heidän osaamis- ja talousresurssi-investoinnit muun muassa oppilaitosten valmentajapalkkauksiin.

Suomen Olympiakomitea pitää erittäin tärkeänä, että Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksessa esitetään urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tehtävän jatkamista, rahoituksen säilyttämistä ja järjestelmän edelleen kehittämistä vastaamaan koulutuksen ja urheilun muuttuviin haasteisiin. Lisäksi Olympiakomitea pitää tarkoituksenmukaisena, että urheilijoiden ammatillista koulutusta kehitetään yhteistyössä valtakunnallisen huippu-urheilujärjestelmän kehittämisen kanssa.

Suomen Olympiakomitea toivoo, että myönnettäessä ammatillisille oppilaitoksille urheilun ammatillisen koulutuksen tehtäviä painotettaisiin valinnoissa erityisesti seuraavia asioita;

- **urheilun kannalta keskeiset paikkakunnat**

Valtakunnallinen urheilijoiden ammatillinen koulutustehtävä tulisi kohdentaa urheilun kannalta merkittävälle paikkakunnalle, joihin on jo nyt syntynyt monilajinen urheilun osaamiskeskittymä ja

joihin keskeiset suomalaiset lajiliitot ohjaavat toimintaansa. Järjestelmän tulisi kattaa sekä talvi- että kesälajien keskittymät.

- **suuret kasvukeskukset**

Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tulisi ensi sijaisesti kattaa suuret kasvukeskukset, joissa on paljon ammatilliseen koulutukseen hakeutuvia urheilijoita, maahanmuuttajanuoria sekä hyvin toimivat urheiluakatemit. Tästä näkökulmasta erityisen tärkeitä paikkakuntia ovat pääkaupunkiseutu, Tampere, Turku sekä maakuntien keskuskaupungit kuten Jyväskylä, Oulu, Kuopio ja Rovaniemi. Kaikilla näillä paikkakunnilla on myös pitkä ja laadukas perinne urheilijoiden ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi järjestelmässä tulisi ottaa huomioon maantieteellinen kattavuus.

- **koulutuksen järjestäjän oma rahoitus**

Urheilijoiden ammatilliseen koulutukseen valtion kautta saatavan rahoituksen säilyttäminen on erittäin merkittävää suomalaisten urheilijoiden ja urheilun kannalta. Valtakunnallista tehtäviä myönnettäessä tulee painottaa, että koulutuksen järjestäjän tulee ohjata myös omaa rahoitustaan erityisen tehtävän laadukkaaseen hoitamiseen.

- **Ruotsinkieliset urheilijat**

Ruotsinkielisten urheilijoiden asema ammatillisessa koulutuksessa tulisi ottaa huomioon niin, että ruotsia ensimmäisenä kielenään puhuvien urheilijoiden kaksoisuraratkaisut olisivat mahdollisia myös ammatillisessa koulutuksessa. Erityisen tärkeää tämä on sellaisilla paikkakunnilla, joissa on paljon ruotsiksi opintojaan suorittavia urheilijoita, kuten pääkaupunkiseudulla.

- **monilajiset keskittymät ja yhteys paikalliseen urheiluakatemiaan**

Valtakunnalliset urheilijoiden ammatillisen koulutuksen oppilaitokset tulisivat olla monilajisia keskittymiä, joissa opiskelee useiden eri lajien urheilijoita. Niiden tulisi toimia kiinteässä yhteistyössä paikallisen urheiluakatemia tai valmennuskeskuksen kanssa. Suomalaisessa urheilussa on rakennettu määrätietoisesti eri toimijoiden yhteistyötä kansainvälisesti kilpailukykyisten toimintaympäristöjen saavuttamiseksi ja siksi myös valtakunnallisesti resurssoidun ammatillisen urheilijakoulutuksen tulisi sijoittua jo olemassa oleviin keskittymiin. Kansainvälisissä vertailuissa urheilijan arjen toimintaympäristöt on todettu yhdeksi urheilun tärkeimmistä menestystekijöistä (LÄHDE: De Bosccher, V., Shibli, S., Westerbeek, H & van Bottenbugh, M. 2015. Successful elite sport policies. An international comparison of the Sports Policy factors Leading to International Sporting Success (SPLISS 2.0) in 15 nations. Maidenhead: Meyer & Meyer Sport Ltd).

Kehittämistoimenpiteitä

Suomen Olympiakomitea pitää erittäin tärkeänä, että ammatilliset urheiluoppilaitokset ja erityisen tehtävän urheilulukiot ovat tulevaisuudessa entistä tiiviimpi osa suomalaista huippu-urheiluverkostoa. Tätä kautta niiden toimintaa kyetään paremmin arvioimaan, tukemaan ja kehittämään. Samalla kyetään ohjaamaan potentiaalisia urheilijoita niihin entistä paremmin. Kehittämistoimenpiteiksi Olympiakomitea esittää seuraavia toimenpiteitä;

- **urheilijoiden haku ammatillisiin urheiluoppilaitoksiin säilyy osana yhteishakua**
Urheilijoiden haku ammatilliseen koulutukseen tulisi säilyttää osana yhteishakuprosessia ja hakuun liittyvät kysymykset ja ohjeet nykyisen tyyppisinä opintopolku.fi –hakusivustolla. Asia on tärkeä sekä urheilijoiden onnistuneen hakeutumisen, että tasa-arvonäkökulman kannalta. Näin varmistetaan peruskoulun päättävälle ikäluokalle riittävä tietoisuus mahdollisuudesta urheilijakoulutukseen myös ammatillisissa oppilaitoksissa sekä tasa-arvoinen mahdollisuus urheilulukioihin hakeviin nähden. Ammatillisen koulutuksen reformiin suunniteltu jatkuvan haun toteutuminen voi tuoda lisäarvoa ja –mahdollisuuksia urheilijoidenkin hakeutumiseen, mutta ei korvaa yhteishakua, koska selkeästi suurin joukko opiskelevista urheilijoista toisen asteen ammatilliseen koulutukseen tulee peruskoulusta yhteishaun kautta.
- **järjestelmän jatkuva arviointi**
Ammatillista urheiluoppilaitosjärjestelmää arvioidaan säännöllisesti vuosittain kerättävillä tunnusluvuilla sekä olympiadeittain tehtävällä laajemmalla arviointiprosessilla. Samalla arviointirytmillä voitaisiin arvioida rinnalla myös erityisen tehtävän saaneita urheilulukioita. Arvioinnin voisi suorittaa esimerkiksi Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus.
- **valtakunnallisesti rahoitettavat oppilaitokset kiinteäksi osaksi urheiluakatemiaverkostoa**
Valtakunnallisen erityistehtävän ammatillisten oppilaitosten tulee olla kiinteässä yhteistyössä paikallisen urheiluakatemian kanssa. Urheilutoiminnan laaja-alaisuuden turvaamiseksi on tärkeää, että valtakunnallisten tehtävien lisäksi koulutuksen järjestäjillä olisi tulevaisuudessakin mahdollisuus omalla päätöksellään mahdollistaa urheilun ja opiskelun joustava yhdistäminen paikallistasolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Suomen Olympiakomitea ovat vuosien aikana kehittäneet hyvässä yhteistyössä suomalaista urheiluoppilaitostoimintaa, josta on rakentunut myös kansainvälisesti arvostettu, tunnettu ja tunnustettu. Olympiakomitealle tämä yhteistyö on ollut varsin merkittävää.

Tarjoamme myös tulevaisuudessa asiantuntemustamme sekä esitämme toiveemme saada olla mukana urheiluoppilaitosjärjestelmän seurannassa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksiköllä on vastuu suomalaisen huippu-urheilun koordinoinnista ja johtamisesta, joten sillä on varsin laaja ja objektiivinen näkemys urheilun ja urheilijoiden tarpeista ja kehityssuunnasta.

Helsingissä 11.9 2017

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Mika Kojonkoski
johtaja
Suomen Olympiakomitea, Huippu-urheiluyksikkö